

Flori de mucigai-arta poetica

Text programatic, "Flori de mucigai" nu e numai o marturie despre conditia limita a poetului si a poeziei, ci si un avertisment asezat la intrarea intr-un infern liric, un smenal ce are rolul de a atenua socul resimtit la lectura poetziilor urmatoare ale ciclului.

Semnificatia titlului poeziei, acelasi cu al intregului ciclu, trimite inspre principiile unei estetici moderne, cea uratului, produs al decadentilor, precursori ai modernismului. Noua estetica ataca accpetia limitata, clasica, a categoriei "frumosului", vazut ca reflex transcendent, socotind-o demonetizata, desueta. In locul acesteia, categoria "uratului", cu evantaul sau de nuante - demoniacul, terifiantul, satanicul, morbidul- este considerata mult mai expresiva, mult mai capabila sa emotioneze sufletul omului modern.

Metafora oximoronica a "florilor de mucigai" reuneste doi termeni emblematici pentru cle doua estetici : floarea- element al esteticii romantice, "poetic" si suav prin excelenta (de-a lungul vechiului model de poeticitate ei i se asociaza sugestia prosperitatii, a feminitatii angelice, a infinitului transcendent, a perisabilitatii, a luxuriantului, a voluptatii) - si "mucigaiul"- emblema a esteticii uratului, produs al intunericului anaerob, expresie a descompunerii, a mizeriei, a alterarii, a morbidului. Luati impreuna, cei doi termeni - "floarea" si "mucigaiul" - subliniaza capacitatea de a fascina pe care o a are oroarea si atrag atentia asupra rezervelor de expresivitate ale (esteticii) acesteia.

Frumusetea stranie, socanta a uratului, capacitatea sa neasteptata de sugestie, puterea lui de a transmite, electrizant, emotie se substituie categoriei perimate, vetuste, a frumosului traditional, socotit din perspectiva noii sensibilitati, "dulceag", devitalizat, slab expresiv.

Raportat la universul pe care ciclul lui Arghezi il contureaza, titlul induce ideea potrivit careia universul insalubru al temnitei ascunde rezervele sale stranii de lumina si de frumusete bolnava, asa cum viciul si degradarea au candorile lor. Prin asumarea uratului, ca domeniu poetic, plaja liricului se largeste considerabil, atat tematic, cat si expresiv.

Ca poet modernist, Arghezi are convingerea ca nu exista domeniu al vietii, oricat de compromis, care sa nu poata genera poezie, dupa cum, in sens mistic, nu exista vina care sa nu obtina mantuirea. Prin conversia uratului in frumos, temnita argheziana e mantuita, cu siguranta, in sens estetic.

Asa cum observa George Calinesacu, "Florile de mucigai" sunt "opera de rfinament, de subtilitate artistica, ele presupun un cer al gurii datat cu mirodeniile. Cititorul necultivat in sens artistic se sperie de ele si le crede vulgare, desi raritatea si savoarea sunt insusirile lor, ca si ale operei lui Rabelais. Niciunde nu apare mai pregnant ca in aceasta suita lirica vocatia de mestesugar de cuvinte a lui Arghezi. El se joaca demiurgic -adica din placere si fara a simti oboseala muncii, la fel ca zeii- pentru a substitui lumea reala prin lumea cuvintelor.

Intr-o tableta aparuta in "Adevarul literar si artistic" din 1927, poetul isi explica cele doua coordonate ale demersului poetic : jocul si artizanatul de cuvinte : "M-a nemul Dumit, in cialul cand am pornit sa ma tin de cuvinte, ca de niste funigei, si sa zbor cu ele, toata literatura ce se facea si care se facuse, inexpresiva, moale, cu aderente mucilaginoase.

Im venise, nu stiu de ce, nevoia de a intari cuvintele si de a ingropa in fiecare din ele o alice de plumb, in jurul careia sa basculeze fix, ca figurile de celuloid : Sa ma pazeasca Dumnezeu, nu am cautat sa fac literatura, dar am cautat cuvintele care sar si frazele care umbla, de sine statatoareInsa cautand cuvintele saritoare si gasind putine, am inlocuit natura lor printr-o natura de adaos si m-am apucat sa fac resorturi pentru cuvinte, ca sa poata sariN-am facut altceva nimic, m-am jucat.) Apoi, evident, am cautat cuvinte virginale, cuvinte puturoase, cuvinte cu raie ; le-am excitat aroma, le-am avivat ranile cu sticla pisata si le-am infectat pe unele complet ; si cum de la ele la azur e o distanta directa, o corespondenta, am facut pe cale artificiala si cuvinte oglinditoare sau starvezii si am silit sa intre in lumina lor eterogena, ca intr-o vitrina de optician ambulant. Mai pe scurt, m-a posedat intentia de a imprumuta vorbelor insusiri materiale. "